

עצמית אצל סופרים יהודיים אחרים — לא הייתי מבנה זאת אנטישמיות, שכן זהו דבר שונה לגמרי. אף כי אילו כתבה אותם לא יהודיה כמוני, היו בלי ספק מבנים זאת פאתו כינוי... וכאן, כקנונת עלי-גפן, מרכיב ברטוב עצמו על נושאת-הדגל של ביקורת ההלקאה-העצמית, ומבשר לקוראיו: אבל זה אינו כך. זו המישפחה. המישפחה המפורקת, המשחקת את התפוררותה לטיני העולם. זהו סוג האיגרות שמחליפים ביניהם נבוכד-הזמן מקצה העולם ועד קצהו. זה לא — איגרת תימן. ואולי כל זה הרכה פחות רציני, אלא רק מאמיי נואש לטורר תשומת-לב... במילים אחרות, הנוך ברטוב מציג סופרים יהודיים שאינם נוהגים לעסוק באמנות הטיוח העצמי, כבואשים המחפשים אחר „תשומת-לב“.

לקראת סוף הרשימה מגיע ברטוב לפיתול של טיחנים הראוי למלוא ההערכה, בדבר האופן שבעזרתו ניתן לנצל את קומפלקס בעיותיהם של סופרים אנגליים ממוצא

יהודי, לצורך טיוחיו הישראליים: כותרת מאמרה של ליון רייד באנקס היא: „מדוע מוכרחים הם להתכופס בהלקאה עצמית?“ בארתו עמיד כותפת-מודעה על „שבוע הספר היהודי“ בלונדון. אז זה טוב. אני קורא את שמות ההרצאות באותו שבוע, ואני מוצא גם דרישתי שלוב מן הבית. סופרת ישראלית צעירה, ענת פיינברג, מרצה — על מה? — נחוש אחד: „האם פשטה הסיפורת העיברית החדשה את הרגל?“ נבוך-אזילא, אבל פשיטת רגל עושה תמיד חדשות, גם בגולה וגם במולדת. ויש יהודים הטוענים, שאילמלא פשיטות-הרגל היו מתים כבר מוזמן ברעב, ולא היו מגיעים לכף שהגיעו... במילים אחרות, כאשר סופר אנגלי ממוצא יהודי מעורר בעיות, הרי אליבא ד'ברטוב זהו „מאמץ נואש לעורר תשומת-לב“, וכאשר סופרת ישראלית מקשה שאלות, הרי זה „לעשות תמיד חדשות“.

לשם מה כל הבלא-בלא הזה? על מה ועם מי

מתפלסף הנוך ברטוב? מדוע הוא מגייס את כל בעיות הסופרים ממוצא יהודי באנגליה? מדוע הוא מתעלם מכך שסיפורת שלמה של דור, שהוא נמנה עימו, „פשטה את הרגל“? מדוע הוא מטיח את העובדה שאין למצוא ביצירותיו התמודדות בטענות של זהות, ערכים, חברה, פלסטינים — וכל שאר הבעיות המטרידות סופרים אנגליים ממוצא יהודי?

האשלייה המישפחתית הזאת שמנסה ברטוב להביע, אשלייה של שייכות — בין האווירה התרבותית בישראל ובעיותיה החברתיות-פוליטיות, לבין עולמם של סופרים ממוצא יהודי באנגליה, מטרתה ליצור „גשר של נייר“ כפי שמגדיר זאת ברטוב בינו לבין גייה בעלת דרכון ישראלי, מאחר שהוא אינו מסוגל ליצור „גשר של נייר“ עם הסיפורת המתחילה להתהוות בישראל. ברטוב עוסק במישפחה שאינה קיימת כלל. ואם קיימת היא — בכזב קיומה.

יהודה עמיחי: ארבעה שירים חדשים

שיר 38
פה שבוכה ופה שצוחק
ולחמים זה בזה מול קהל שוחק.
אחז את הפה, קורע ונושף
את הפה, דם מר ומועך
עד שיאמר הבוכה, צוחק אני,
עד שיאמר הצוחק, בוכה אני.

שיר 68
קטנה ודקה את בגשם. מטרה קטנה
לטפוח ומטרה קטנה לאצק בקרין
ולרסיסי פצצה. בטנף רפה,
לא כעור חף שטוח ומחוח: רפיון
דור שלישי. סבך, החלוצי, יבש בצוח.
נקמת הבצה חלה בך. את מלאח
שגעון טוכצני ומכעבץ בשלל צכעים.

ומה תעטי עכשו? תאסקי אהבוט
כמו בולים. יש לך כפולים ואיש לא
יחליף אסך ויש לך גזוקים.
קללת אמך רובצת לידך, כעוף מוקר.
ואח דומה לה.

חדר ריק. וכל לילה מציעים בו
את מטחך. זה עגש גיהנום
של המטה: להיות בלי ישן בה.
בלי קמט, בלי כחם, כמו שמי קרץ ארורים.

שיר 37
קרל מרקס. קר מר שקמוך
אדם בצאתך ויהודי בקברך בגשם ור.
"על הלחם לכדו יחיה האדם": בצעמך, לחם
לכה, לחם בודד במוך
פקר עגלה מן המאה האחרונה
פקר מתגלגלת והופכת הכל.

אני באן, ביום חרף זה בירושלים
שבה יהודים עיפים מחפשים על הגוף.
עצמות בריח, חזה, בטן ומקסעה: סגנה ואהבה.
עורי עדין מגן עלי מפני הגשם.
אך באחת מדמעותי, אם עוד אבכה אז,
יהיה מן המים האלה יהודים עכשו משמים.

קרל מרקס עם גזון, כמו צדיק, שוחט
ובודק של הסטוריה שמהיה פשרה, בדת וכדין.
ראה, שמתי מנורה ליד חלונך לעשות לי
שטח של אור, אני משלם שכר דירה בזמן.
גם זה קו הגנה שמאחריו מיד צבאות
אויב עם טילים ורעם, קרב אחרון
ומות ראשון שאין אחריו.
ראה, אהובתי מלשפת אף חזי,
שהוא הצד הפאציר של רגשותי.

קרל מרקס, השפה האחרונה
היא תמיד דמעה.

שיר 32
לשתייחי צעיר, היטה הארץ צעירה. ואבי
היה אב בלם. לששמתחי, שמחה, לששפצתי
עליה, קפצה סחתי. העשב שפסה אותה באכזב
רקך גם אחי, אדמתה בקרין באכה לי
כמו עור בקוע בכף רגלי. לששפצתי אהבה
גדולה, הכרו על שחרונה, לששפצתי
התנוסס, התנוססו רגליך. לששפצתי
ולחמה, לששפצתי, קמה וקששפצתי
התחילה לשקע אחי.

עכשו אני נפרד מכל זה.
כמדבק שהרבק בו יבש, אני
נתק ומתגלגל לחוף עצמי.

לפני זמן מה ראיתי מנגן קלרנית
בתזמורת המשטרה שנגנה במקצות דוד.
שצרו לכן ופניו שקטים: פנים
של 1946, אותה שנה יחדה
בין שנים מפרסמות ונוראות
שבה לא קרה כלום מלבד הקנה גדולה ונגינתו.
ושכיבה בחדר שקט עם גערה כלילות ירושלים.
לא ראיתי אותו מאז, אך התקנה
לעולם טוב יותר לא פסקה בפניו, עד היום.

אחר כך קניתי לי נגינה לא פשר
ושני פצכים והלכתי אל ביתי.
שמעתי עוד את חדשות הערב,
אכלתי ושככתי על מטחי
וקר אהבה ראשונה בא אלי
כתחושת נפילה בטרם שנה.

ארבעה שירים אלה לקוחים מתוך מחזור השירים „הזמן“ ליהודה עמיחי העומד דאות אור בקרוב בהוצאת „שוקן“. שירי „הזמן“ עדיין לא ראו

בכרכי כתיבה על ערב-שירה העומדת להיערך בבית ביאליק בתל-אביב, בהשתתפות המשוררות הצעירות אילנה אביאל, אסיה מרגלית מתתיהו ועדנה מיטוור, מהלכת שמועה כי האחרונה בין המשוררות. עדנה מיטוור, מחברת את שיריה בעזרת מכונת-החישוב המופצות עלידי חברת מיטוור. ואף טרה משורר מכונד לציין כי „בסוף כל שיר היא מוסיפה מס' ערך-מוסף“ ● משורר עמלן תל-אביב, שהתפרסם הבמה, משוטט באחרונה בגוש בתי-הקפה. ברחוב דינגוף, שם מתרכזים משוררים ואנשי ספר, ומבשר על מערכת-שינויים שהוא עומד לבצע בהרכב הפרסונאלי של עורכי המוספים-הסיפורתיים בעיתונות העברית.

שיר-ערך-מוסף
הוצאות-הספרים בארצות-ערב סובלות הפסדים כבדים עקב הקמת הוצאות-ספרים מתחרות בישראל. באחרונה החלו מדפיסים בארץ ספרים פרייעטם של סופרים ערבים מפורסמים כמו תופיק אזי-חכים ואחרים, וספרים העוסקים בהיסטוריה של האיטלאם. ישראל מייצאת ספרים אלה למיוחד-הרחוק, שם מרוכזים הקניינים העיקריים של ספרים על תרבות האיטלאם ● מחלוקת כספית נתגלעה בין המשורר אריה לזק לבין עורכי כתבי-העת ס/קריאה, המונעים עצמם מלשלם למשורר שכרי-ספרים עבור שירים שפירסם

בגניבת רובה ותחמושת
איש משטר הנביא שוחה מניבת רובה ותחמושת
מיוספים שבו הוא משרת נעצר יי 10 ימים בספרות
זאת משפט השירים בבית שמו.
התחום המרכזי של עני
התחום המרכזי של עני
התחום המרכזי של עני